

Обучение за екопредприемачество в три български извънстолични университета

Финансираща организация

DBU – Германска федерална фондация за екология, Оснабрюк, Германия (ДБУ)

Фондацията е основана през 1991 г. чрез постановление на Немския парламент с цел да подпомага и финансира проекти за опазване на околната среда. Капиталът на фондацията е формиран след приватизацията на държавното акционерно дружество Залцгитер, ЕАД. Като **частна фондация в обществена полза** ДБУ работи главно извън сферата на държавните програми, но може и да ги допълва. Тя спада към едни от най-големите екологични фондации на международно ниво. От стартирането на работата на фондацията **ДБУ е подкрепила общо 8300 проекта с повече от 1,5 милиарда евро.**

За своята работа в Централна, Източна и Югоизточна Европа (ЦИЕ/ЮИЕ) ДБУ използва специалния си опит от обединяването на Германия през 1990 г. **ДБУ е подпомогнала досега над 300 международни проекта с общо 42,8 милиона евро.** Предвижда се международната ѝ подкрепа да продължава да нараства и в следващите години.

По отношение на основните сфери на подкрепа **с предимство се ползват проекти за екологично обучение и комуникация** – около 60% от всички проекти попадат в тази област. Тази фокусираност на проектите се обяснява преди всичко с факта, че в много страни от ЦИЕ/ЮИЕ важно предизвикателство засега е **създаването на екологично съзнание и трансферът на знания за екологичните проблеми.** Това се смята за основна предпоставка за успешното прилагане на по-нататъшни дейности в областта на екологичните технологии, в природозащитата или при разработването на нови закони. Очевидна е голямата тежест на сдруженията, съюзите и неправителствените организации сред кандидастващите.

Изискването за иновация и моделен характер важи също и за международните проекти на ДБУ. Спазваните в Германия високи критерии обаче не се пренасят директно върху другите държави. Съответно е необходимо и приспособяването на понятието „иновация“ към възможностите на дадената държава; между другото от значение е също и доколко предвижданият проект има **пилотна функция в рамките на партньорската държава** и доколко играе водеща роля.

Международното финансиране на проекти от ДБУ изисква да се гарантират сигурни партньори и условия за благонадеждна съвместна работа. Най-често подкрепата на ДБУ за проекти в чужбина се базира на **сътрудничество между чуждестранен и немски партньор**, като вторият поема ролята на този, който подава проектното предложение към ДБУ. Очаква се, че избраният немски партньор няма да играе своята роля само про форма, а ще бъде въвлечен пълноценно в планирането и осъществяването на съвместните проекти. Немските проектни партньори, но също и министерствата, сдруженията и научните институции допринасят за това проектите на ДБУ да могат да разгърнат и в чужбина своето моделно влияние и да могат да дадат

конкретен тласък за подобряване на състоянието на околната среда. Ето защо ДБУ изисква в края на всеки проект да бъде представено **съвместно с окончателния доклад и обобщено представяне на проекта на езика на кандидатсващата държава**, като целта е по този начин информацията за проекта да се разпространи в съответната държава.

Лице за контакт: *Клаудия Домел*, claudia.domel@moez.fraunhofer.de

Tel: +49 (0) 341 23 10 39-131

Mobil: +49 (0) 173 37 70 373

Fax: +49 (0) 341 23 10 39-190 or +49 (0)341 23 10 39 9-131

Проектни партньори

IFEU – Институт за енергийни и екологични изследвания, Хайделберг, Германия (водеща организация)

Институтът за енергийни и екологични изследвания, Хайделберг, е некомерсиален екологичен изследователски институт, основан през 1978 г. като независим център по компетентност (center of excellence) за екологични изследвания. В настоящия момент IFEU разполага с над 70-членен мултидисциплинарен екип от водещи учени. IFEU подкрепя своите клиенти в целия свят, използвайки уникален подход. Над 2/3 от изследователските проекти са за клиенти от публичния сектор, а останалите – за бизнес клиенти и неправителствени организации. След партньорите на ИЕЕИ са Световната банка, Европейската комисия, германското правителство, компании като БМВ, *Даймлер-Крайслер*, БАСФ и организации като *Грийнпийс* и др.

Лице за контакт: *Лотар Айзенман*, lothar.eisenmann@ifeu.de

Tel.: +49 (0)6221 4767 52

ИИОЗ – Институт за изследване на обществата и знанието, БАН, София, България (координатор за България)

Институтът за изследване на обществата и знанието (ИИОЗ) е създаден през 2010 г. като правопреемник на Института за философски изследвания, Института по социология и Центъра по наукознание и история на науката. ИИОЗ провежда комплексни теоретични и емпирични, фундаментални и приложни, философски, социологически и науковедски изследвания в съответствие с националните и европейски приоритети. Дейността на ИИОЗ включва и извършването на експертна и консултантска дейност за нуждите на управлението и организацията на всички сфери на социалната практика.

В секция „Общество на знанието: наука, образование и иновации“ се провеждат изследвания с фундаментален и приложен характер в области като изграждане на „общество на знанието“, модернизация на образователните институции, управление на техническата промяна, икономика на технологическите иновации и др.

Лице за контакт: ас. д-р *Мартин Й. Иванов*, martin.j.ivanov@gmail.com

Tel.: +359 (0) 895 445 827

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски”, Пловдив, България

Пловдивският университет „Паисий Хилендарски” е водеща културна, образователна и научна институция в Република България. Той е най-голямото висше училище в Южна България и второ по големина в страната след Софийския университет „Св. Климент Охридски”. Основан е през 1961 г. като Висш педагогически институт по природо-математически науки. Обявен е за Университет през 1972 г. Днес Пловдивският университет „Паисий Хилендарски” напълно оправдава и защитава името си на Университет, обучавайки студенти в повече от 60 специалности по природни, хуманитарни, обществени и икономически науки.

В ПУ "Паисий Хилендарски" работят над 900 преподаватели и служители, от които 550 висококвалифицирани щатни преподаватели - 30 професори, 160 доценти, 360 асистенти. Обучават се над 8000 редовни студенти и около 5000 задочни студенти в 9 факултета.

Русенски университет „Ангел Кънчев”, Русе, България

Русенският университет „Ангел Кънчев” има за свое призвание разпространяването на знания, извършването на фундаментални и приложни научни изследвания и внедряването на иновации в практиката, с което способства за изграждането на висококвалифицирани специалисти и за устойчивото развитие на региона и страната.

В модерни учебни зали и изследователски лаборатории, разположени на обща площ от 67 490 кв. м (от които над 13000 кв. м в новопостроения и въведен в експлоатация през 2010 г. Учебен корпус-2) се обучават около 10 000 студенти и докторанти. Обучението се провежда от 499 висококвалифицирани преподаватели на основен трудов договор, от които 49 професори, 177 доценти и 296 доктори и доктори на науката.

Стопанска академия „Д. А. Ценов”, Свищов, България

Стопанска академия „Д. А. Ценов” е водеща образователно-научна и културна институция в Република България. Включва четири факултета, 18 катедри, научно-изследователски центрове, Колеж по икономика и управление, Институт за научни изследвания, Академична библиотека, отдели, обслужващи звена, студентски кампус.

Във висшето училище работят над 320 висококвалифицирани професори, доценти, асистенти и сътрудници. Те обучават над 10 000 български и чуждестранни студенти в редовна, задочна и дистанционна форма.

Проблемен анализ и обосновка

Проблемен триъгълник – околна среда, икономика и общество

Дискурсът за т.нар. устойчиво развитие често се разглежда в триъгълника, образуван между околна среда, икономика и общество. Това на пръв поглед изглежда обхваща всички измерения, които да дадат необходимите решения за преориентация на глобалната икономика и справяне с климатичните промени, но както и наскоро публикувани документи на Комисията за устойчиво развитие на ООН¹ показват, тази

¹ UN General Assembly: Lessons learned from the Commission on Sustainable Development. Report of the Secretary-General. 26.02.13.A/67/757.

представа е прекалено стеснена. Основно се критикува недостатъчното включване и участие както на правителствените, така и на неправителствените дейци. **Дискурсът се счита за успешен на ниво национални държави, когато се осъществяват т.нар. *multi-stakeholder* партньорства, т.е. партньорства между разнородни и разностранни заинтересовани страни, които доброволно поемат задължения за опазването на околната среда.**

От друга страна, в цялата дискусия за устойчивото развитие се пренебрегва ролята на икономиката като мотор за иновации и разработчик на технологии особено от т.нар. стартиращи предприятия като носители на нови идеи, ноу-хау и икономически подходи. Ето защо развитата от **австрийския икономист Йозеф Шумпетер дефиниция за иновацията като „креативно разрушаване“** е концепционалната основа, върху която предприемачите развиват нови комбинации на материали, структури, процеси, енергия и хора, там където другите виждат бариери и трудности да се виждат нови възможности и перспективи.

В тази връзка ролята на взаимодействието между икономика и наука (било то като фундаментални и/или приложни изследвания) често се операционализира под формата на т.нар. академично предприемачество, като то може да бъде разширено, за да включва проблемите, свързани с опазване на околната среда.

Като цяло „екологичното академично предприемачество“ може да се операционализира, от една страна, на серия от ключови компетенции, които да се предоставят на целевата група и на серия ключови теми/проблемни области, в които да се търсят иновативни решения.

Компетенции:

- + проектен мениджмънт (LFA, PRINCE2)
- + работа в екип
- + маркетинг
- + групова креативност (Zukunftswerkstatt etc.)
- + комуникация
- + времеви мениджмънт
- + медиация
- + лидерство
- + оценка (process evaluation)
- + патентно законодателство/интелектуална собственост
- + умения за водене на преговори
- + технологични оценки (technology assessments)

Ключови области:

- + 3D принтиране
- + електрически коли
- + енергийна ефективност (пасивни къщи)
- + ВЕИ (соларни, геотермални, вятърни и др.)
- + нанотехнологии
- + технологии за опазване на околната среда (рециклиране, пречистване и т.н.)
- + батерии и др.

Цели на проектното предложение

Глобална (стратегическа) цел

Създаване на подходяща социо-икономическа среда, която практически да способства за устойчивото развитие на българското общество и с това да повиши социално-икономическото и екологичното благосъстояние на българите. България да стане отново атрактивна за младите хора!

Специфични цели

За да се постигне тази визионерска глобална цел, следва да се преследва осъществяване на конкретно измерими и обозрими специфични цели като:

1. Въвеждане на **обучителни модули по екопредприемачество** в различни специалности (хуманитарни, икономически, технически) в минимум два от три български извънстолични университета:

А) Свищов (малък крайдунавски град с традиционно висше икономическо обучение в най-бедния регион на Европа);

Б) Русе (средно голям крайдунавски град със силен университетски център, започнал като аграрно-технически);

В) Пловдив (вторият по големина град и най-големият в Южна България с проспериращ университет, започнал като педагогически, и традиционен панаир главно за местната (малки и средни предприятия) индустрия.

2. Оборудване и етаблиране на **минимум два консултантски центъра** за екологично предприемачество към университетите/БАН в България.

3. Регистриране на **минимум шест стартъпи** на млади екопредприемачи.

Очаквани резултати

1. Учебен план за интердисциплинарно обучение на студенти по екопредприемачество
2. Апробирани онлайн и присъствени модули за обучение по екопредприемачество
3. Ръководство по екопредприемачество за консултантските центрове
4. Стажантска борса „Зелена икономика”
5. Обучение на минимум 100 студенти
6. Обучение на минимум 20 ментори и 10 консултанти